

Nihil obstat: Mons. JCDr. Peter Holec, pápežský prelát

Imprimatur: Mons. Bernard Bober

arcibiskup – metropolita

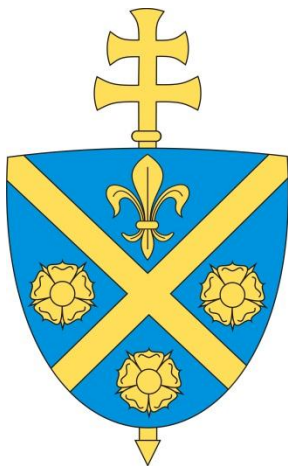
ABÚ Košice – Prot.č. 111/11, 21.10.2011

Jazyková úprava: Mgr. Mária Vokálová

Grafická úprava: Mgr. Tomáš Kormaník

DEVIATNIK

K SVÄTÉMU APOŠTOLOVI ONDREJOVI

2010 – 2011
KOŠICKÁ ARCIDIECÉZA
ROK SVÄTÉHO ONDREJA

1. DEŇ:

SPOLU S ONDREJOM POZÝVAŤ K MESIÁŠOVI

ÚVOD

Pieseň k sv. Ondrejovi

K.: V mene Otca i Syna i Ducha Svätého.

L.: Amen.

K.: Bud' pozdravený, vzácny kríž, na tebe visel môj Učiteľ, Ježiš Kristus. Teraz prijmi aj mňa, jeho učeníka.

L.: Amen.

ČÍTANIE BOŽIEHO SLOVA

On hneď vyhl'adal svojho brata Šimona a povedal mu: „Našli sme Mesiáša,“ čo v preklade znamená Kristus. A priviedol ho k Ježišovi. Ježiš sa naňho zahľadel a povedal: „Ty si Šimon, syn Jánov, ale budeš sa volat' Kéfas,“ čo v preklade znamená Peter.

(Jn 1, 41-42)

ÚVAHA

Evanjelium nepredstavuje Ondreja a Petra ako dva nezávislé osudy, ako dve oddelené osoby, ale ako bratov. Po prvom stretnutí s Ježišom sa Ondrej ihneď odobral za svojím bratom. Vrcholom Ondrejovej prvej skúsenosti s Ježišom nebolo pohodlné prebývanie na mieste, kde býval Ježiš, ale pocítil silný impulz, aby našiel svojho brata a priviedol ho k Ježišovi. Cieľom nasledovania Ježiša nie je teda prebývanie v istom druhu duchovného blahobytu, ale rozdávanie svetla, ktoré v našom vnútri zažala Ježišova prítomnosť.

Brat vyhl'adal brata. V Jánovom evanjeliu je však táto činnosť charakteristická pre Ježiša; On je ten, kto vyhl'adáva iných. Hneď v nasledujúcej scéne Ježiš nachádza Filipa a pozýva ho k nasledovaniu. Ondrej je ten, ktorý ako keby prebral Ježišovu funkciu, stotožnil sa s ňou. Je paradoxné, že práve Šimona, ktorý sa neskôr stáva Ježišovým námestníkom, nevyhl'adal sám Ježiš, ale Ondrej. Ondrej konal ako Ježiš, alebo Ježiš konal v Ondrejovi. Ponúka svoj život ako miesto pre pôsobenie živého Boha.

Ondrej osobne sprevádzal Petra a dohliadol, aby brat došiel na miesto, na ktoré mal dôjsť, k osobe, ku ktorej mal prísť. Konal ako ozajstný strážca svojho brata, ako skutočný brat. Ondrejova veľkosť

spočívala v tom, že osobne priviedol Šimona k Mesiášovi. Šimonova veľkosť sa prejavila tým, že sa nevzpieral, ale pokorne sa k Mesiášovi nechal priviesť. Bratská veľkosť sa prejavila v tom, že to všetko prežívali spolu.

Žiadne evanjelium nehovorí, že Peter bol za učeníka povolaný ako prvý. Peter nebol prvý ani vo veľkonočné ráno pri hrobe, kde bol rýchlejší učeník, ktorého Ježiš miloval. Prvenstvo Petra medzi dvanástimi je Ježišov dar, a nie výsledok udalostí. Je darom pre jednotu bratstva, je darom pre budovanie vzťahov, je darom pre prežívanie Ježišovej blízkosti.

Ondrej zohral kľúčovú úlohu v živote svojho brata: priviedol ho k Ježišovi. Takto načrtol vzor, ktorý ukazuje poslanie života kresťana: vyhládať brata a prostredníctvom osobného bratského vzťahu ho privádzať k Ježišovi.

Pane Ježišu, pomôž nám každý deň Ťa nachádzať, aby v nás neprestajne svietilo svetlo, ktoré bude aj iných pozývať, aby Ťa nasledovali.

LITÁNIE

Pane, zmiluj sa. *Pane zmiluj sa.*

Kriste, zmiluj sa. *Kriste zmiluj sa.*

Pane, zmiluj sa. *Pane zmiluj sa.*

Otec na nebesiach, Bože, *zmiluj sa nad nami.*

Syn, Vykupiteľ sveta, Bože,

Duch Svätý, Bože,

Svätá Trojica, jeden Boh,

Svätá Mária, *oroduj za nás.*

Apoštol Ondrej, pôvodom z Betsaidy v Galilei,
oroduj za nás.

Apoštol Ondrej, syn rybára Jonáša, *oroduj za nás.*

Apoštol Ondrej, brat Šimona Petra,

Apoštol Ondrej, pokrstený v Jordáne,

Apoštol Ondrej, učeník Jána Krstiteľa,

Apoštol Ondrej, prvý, ktorého Ježiš povolal,

Apoštol Ondrej, nasledovník Ježiša,

Apoštol Ondrej, rybár ľudí,

Apoštol Ondrej, ktorý privádzal druhých k
Mesiášovi,

Apoštol Ondrej, človek láskavej povahy,

Apoštol Ondrej, muž ochotného ducha,

Apoštol Ondrej, spravodlivý a dobrý muž,
Apoštol Ondrej, priateľ detí i starších,
Apoštol Ondrej, uzdravovateľ ľudí z chorôb,
Apoštol Ondrej, ohlasovateľ Božej lásky,
Apoštol Ondrej, väzeň pre Božieho Baránka,
Apoštol Ondrej, korunovaný mučeníctvom,
Apoštol Ondrej, trpezlivý v súženiach,
Apoštol Ondrej, milovník kríža,

Pane Ježišu, na príhovor svätého Ondreja nám pomáhaj privádzať ľudí ku tebe. *Prosíme ťa, vyslyš nás.*

Pane Ježišu, na príhovor svätého Ondreja daj, aby sme boli dobrými ohlasovateľmi evanjelia.

Pane Ježišu, na príhovor svätého Ondreja nám pomôž odovzdávať ďalej vieru.

Pane Ježišu, na príhovor svätého Ondreja nám pomôž starať sa o potreby chorých a opustených.

Pane Ježišu, na príhovor svätého Ondreja nám pomôž byť útechou pre druhých.

Baránok Boží, ty si povolal svätého Ondreja, aby slúžil. *Zlútuješ sa nad nami, Pane.*

Baránok Boží, ty si povolal svätého Ondreja, aby evanjelizoval. *Vyslyš nás, Pane.*

Baránok Boží, ty si povolal svätého Ondreja, aby svedčil. *Zmiluj sa nad nami.*

K.: Ondrej povedal svojmu bratovi Šimonovi: Našli sme Mesiáša.

L.: A priviedol ho k Ježišovi.

Modlime sa.

Všemohúci Bože, Ty si povolal svätého Ondreja, rybára z Betsaidy, aby sa stal rybárom ľudí. Daj nám všetkým takú odvalu, aby sme podľa jeho príkladu aj my dokázali všetko obetovať preto, aby sme druhých priviedli ku Kristovi. Pomôž nám na jeho príhovor podeliť sa so svojou vierou so všetkými, ktorí túžia po hlbšom vzťahu s Tebou. O to Ťa prosíme skrze Tvojho Syna Ježiša Krista. Amen.

MODLITBA PÁNA

K.: Modlime sa ako nás naučil náš Pán, Ježiš Kristus: Otče náš...

MODLITBA K SV. ONDREJOVI

Svätý Ondrej, ty si neúnavným hlásaním evanjelia osvecoval mysle a privádzal srdcia k láske a pravde.

S odvahou si šiel v ústrety útrapám mučeníctva, objímajúc kríž, na ktorom si položil svoj život.

Vypros nám milosť milovať námahu,

kríže a utrpenia tejto zeme,

aby sme skrze ne stále istejšie

kráčali k večným dobrám neba.

K tebe, sv. Ondrej, sa utiekame

ako k nášmu nebeskému patrónovi,

aby si nám svojím orodovaním pomohol

nadchnúť sa a vytrvať v dnešných časoch

v takom apoštolskom nadšení a hrdinskom

mučeníctve,

akým si ty dosvedčil svoju dôveru a lásku k nášmu

Pánovi.

Pomôž našim rodinám, farnostiam a celej našej arcidieceze,

aby sme stále viac túžili po svätosti života a dosvedčovali to

naším každodenným úsilím a odvahou vo vinici Pánovej.

Skrze tvoj príhovor nech je v živote Cirkvi
milovaný, zvelebený
a oslávený Trojjediný Boh, teraz i naveky. Amen.

ZÁVER

K.: Pán s vami.

L.: I s duchom твоjím.

K.: Nech vás žehná všemohúci Boh Otec i Syn i
Duch Svätý.

L.: Amen.

2. DEŇ:

POVOLANÍ SPOLU S ONDREJOM

AKO SPOLOČENSTVO

ÚVOD

- ako v prvý deň

ČÍTANIE BOŽIEHO SLOVA

Keď raz išiel popri Galilejskom mori, videl Šimona a Ondreja, Šimonovho brata, ako spúšťajú sieť do mora; boli totiž rybármi. Ježiš im povedal: „Pod’te za mnou a urobím z vás rybárov ľudí.“ Oni hneď zanechali siete a išli za ním. Ako šiel trochu ďalej, videl Jakuba Zebedejovho a jeho brata Jána - aj oni boli na lodi a opravovali siete - a hneď ich povolal. Oni zanechali svojho otca Zebedeja na lodi s nádenníkmi a išli za ním.

(Mk 1, 16 - 20)

ÚVAHA

Hlavnou témou tejto časti Markovho evanjelia je Ježišov pohyb, Ježišova cesta. Slová, ktoré upresňujú tento Ježišov pohyb, sú vyjadrené ako „prechádzanie okolo“. Ježiš prechádza okolo nie ako náhodný okoloidúci, ale ako nositeľ zvesti o Božom kráľovstve,

ktoré prichádza s mocou, pretože On sám je tou zvesťou i kráľovstvom. Galilea sa u Marka stáva „krajinou bez hraníc“. Galilea je všade tam, kde sa ohlasuje radostná zvesť a kde možno stretnúť Ježiša, ktorý povoláva alebo posielal do služby.

Ježišov pohľad je sprítomnením Božieho pohľadu z počiatku stvorenia sveta, ktorý je tu preto, aby to všetko bolo veľmi dobré. Ježiš svojím pohľadom vracia človeku i tomuto svetu pôvodnú dobrotu, ktorá sa prejaví novosťou života. Ježiš vidí na prvom mieste osoby s menom, konkrétne osoby: Šimona a Ondreja, Jakuba a Jána. Nevidí osoby skryté v anonymite svojej profesie – rybárov, ale konkrétneho človeka.

Evanjelista Marek neopisuje povolanie učeníkov len ako jednotlivcov. Už pri povolávaní Ježiš zohľadňuje ich schopnosť namáhať sa a pracovať spolu. Zmienka o rodinnom pute, ktoré spájalo Ondreja a Šimona, ale aj bratov Zebedejovcov, odкрýva ďalší rozmer Ježišovho videnia a povolávania. Ježiš ich vidí v ich rodinných vzťahoch, v dedičstve, ktoré prijali zo svojich rodín. Toto dedičstvo nie je len rybárske remeslo, ktorému sa naučili, aby uživilí svoje rodiny. K ich výbave, ktorú dostali z rodiny, patrí schopnosť vytvárať dobré

bratské rodinné vzťahy. Zvýrazňuje aj skutočnosť, že Peter s Ondrejom, ktorí sa prisťahovali z Betsaidy, žili spolu so svojimi rodinami v Kafarnaume v jednom dome spolu s Petrovou svokrou. Neskôr sa práve v tomto dome odohral jeden z prvých zázrakov, kedy Ježiš uzdravil svokru z horúčky. V tomto dome učí o tom, kto je jeho rodinou, jeho bratom, sestrou či matkou. Ježiš chce mať svojich učeníkov ako rodinu. Nespája ich na základe profesie, ale na základe vzťahu s Bohom a vzájomnom vzťahu medzi nimi.

Ježiš vidí tieto bratské dvojice pri práci. Spúšťať sieť do mora nebola ľahká práca, oveľa ťažšie ju bolo ťahať z vody, keď bola plná. No asi najťažšie bolo ťahať sieť z mora vtedy, keď bola prázdna. Znášanie opakovaného neúspechu bolo pre apoštolov dobrým predpokladom pre nasledovanie Ježiša na jeho ceste, ktorá vyvrcholila na Golgote. Pri zázračnom rybolove dal Ježiš učeníkom pocítiť úžasnú radosť z veľkého úlovku, ktorá bola predpokladom a prípravou na radosť veľkonočného rána i turíčneho dopoludnia.

Pane Ježišu, pomôž rodine našej arcidiecézy, aby sa podobala Ondrejovmu a Petrovmu domu. Pomôž nám, aby sme boli ochotní a schopní kráčať k Tebe ako spoločenstvo bratov a sestier spolu s naším diecéznym patrónom a učili sa od neho prežívať

chvíle bolesti a neúspechu, ako aj radosť zo zázračnosti nášho života.

**LITÁNIE, MODLITBA PÁNA, MODLITBA K SV.
ONDREJOVI A ZÁVER**

- ako v prvý deň

3. DEŇ:

SPOLU S ONDREJOM SA PÝTAŤ JEŽIŠA

ÚVOD

- ako v prvý deň

ČÍTANIE BOŽIEHO SLOVA

Keď vychádzal z chrámu, jeden z jeho učeníkov mu povedal: „Učiteľ, pozri, aké kamene a aké stavby!“ Ježiš mu vrazil: „Vidíš tieto veľké budovy? Nezostane tu kameň na kameni; všetko bude zborené.“ Keď potom sedel na Olivovej hore oproti chrámu a boli sami, pýtali sa ho Peter, Jakub, Ján a Ondrej: „Povedz nám, kedy to bude a aké bude znamenie, keď sa toto všetko začne plniť.“

(Mk 13, 1 – 4)

ÚVAHA

Ježišovmu odchodu z chrámu predchádzala jeho pochvala adresovaná chudobnej vdove. Keď vychádzajú z chrámu, jeden z Ježišových učeníkov chváli veľkosť kameňov i veľkoleposť celkovej stavby jeruzalemského chrámu. Ježiš na jednej strane nešetril chválou na adresu chudobnej vdovy, ktorá obetovala celé svoje živobytie na údržbu chrámu. Na

druhej strane hovorí o jeho úplnom zničení. Využíva obdiv svojich učeníkov a premieňa ho na poučenie i varovanie. Pozýva svojich učeníkov dívať sa za vonkajší zjav vecí a vidieť hodnoty, ktoré sú ukryté. Podobne ako znížil hodnotu zlatých mincí, ktoré vhodili do chrámovej pokladnice boháči, znižuje aj stabilitu a trvácnosť stavby chrámu. Veľké sumy boháčov sú prekonané príspevkom chudobnej vdovy. Krása a trvácnosť chrámovej stavby je prekonaná hodnotou nového chrámu, za ktorý sa Ježiš sám vyhlasuje.

„Nezostane tu kameň na kameni...“ Apoštoli stíchnu. Nerozumejú tomu. Ešte netušia, čo sa odohrá v piatok pred veľkonočnou sobotou a čo potom na tretí deň. Ešte nevedia nič o dare Ducha Svätého. Jedno však vedia, že ich učiteľ nehovorí len tak, ale že má slová večného života. Trpká príchuť Ježišových prorockých slov o úplnom zničení chrámu rezonuje v srdciach učeníkov, keď kráčajú cez údolie Cedronu na Olivovú horu. Štyria z nich znova otvárajú tému chrámu. Títo štyria učeníci sú Peter, Jakub, Ján a Ondrej. Sú to presne tí, ktorých Ježiš povolal od ich sietí ako prvých. V Markovom evanjeliu prví traja vystupujú vždy spolu a sú pri najdôležitejších udalostiach v Ježišovej blízkosti. Sú s Ježišom na hore

Premenenia a potom aj v Getsemanskej záhrade. Oni traja tvoria akýsi výkonný výbor celého spoločenstva. Je zvláštne, že evanjelista Marek pri opise tohto rozhovoru výslovne spomína aj Ondreja, Petrovho brata. Ondrej je tu spomenutý pravdepodobne preto, že evanjelista Marek týmto spôsobom identifikuje učeníka, ktorý na začiatku vyslovil obdivné slová o chráme a môžeme sa domnievať, že to bol Ondrej, kto počas prestávky na Olivovej hore znovu otvoril túto tému.

Ondrej bol vždy pohotový reagovať na potreby spoločenstva. Vycítil, že vo vzduchu visí téma, na ktorú je potrebné spýtať sa učiteľa. Mohol ostať ticho. Mohol sa uraziť, keď Ježiš zahasil jeho obdiv chrámových stavieb. Ondrej však bol učeníkom, ktorý si veci nenechával pre seba, ale posúval veci dopredu tým, že sa pýtal. Aj vďaka jeho autentickému prežívaniu a vnímaniu sveta okolo seba sa mohli učenici dostať k týmto dôležitým Ježišovým slovám.

Pane Ježišu, daj nám otvorené srdce, aké zdobilo Tvojho učeníka Ondreja, aby sme u Teba hľadali odpovede na naliehavé otázky našich čias, aby sme stáli v pokore pred Tvojím slovom, prijali zodpovednosť za spoločenstvo Tvojich učeníkov, aby sme sa nepredbiehali v túžbe po postavení, ale v

túžbe po Tvojom slove, v ktorom nám otváraš cestu do večného života a chrániš aj pred časnou skazou. Nech je nám príklad Tvojho svätého učeníka Ondreja a jeho mocné orodovanie pomocou v dobe, kedy veľmi potrebujeme rozlišovať znamenia čias a robiť múdre rozhodnutia.

**LITÁNIE, MODLITBA PÁNA, MODLITBA K SV.
ONDREJOVI A ZÁVER**

- ako v prvý deň

4. DEŇ:

SPOLU S ONDREJOM UVERIŤ V MOC JEŽIŠOVHO SLOVA

ÚVOD

- ako v prvý deň

ČÍTANIE BOŽIEHO SLOVA

Potom Ježiš odišiel na druhý breh Galilejského čiže Tiberiadskeho mora. Šlo za ním veľké množstvo ľudí, lebo videli znamenia, ktoré robil na chorých. Ježiš vystúpil na vrch a tam si sadol so svojimi učeníkmi. Blízko boli židovské sviatky Veľkej noci. Keď Ježiš zdvihol oči a videl, že k nemu prichádza veľké množstvo ľudí, povedal Filipovi: „Kde nakúpime chleba, aby sa títo najedli?“ Ale to povedal len preto, že ho skúšal. Lebo sám vedel, čo urobí. Filip mu odpovedal: „Ani za dvesto denárov chleba nebude stačiť, ak sa má každému ujsť čo len kúsok.“ Jeden z jeho učeníkov, Ondrej, brat Šimona Petra, mu povedal: „Je tu chlapec, ktorý má päť jačmenných chlebov a dve ryby. Ale čo je to pre toľkých?“

(Jn 6, 1-9)

ÚVAHA

Nie učeníci, ale Ježiš je ten, kto priťahuje zástupy. Problém nasýtenia zástupu však Ježiš prekvapujúco prenáša na svojich učeníkov. Znamenie nasýtenia veľkého zástupu je pre učeníkov pozvaním k účasti na Ježišovej starostlivosti o ľudí.

Filip bol miestny obyvateľ, ktorý dobre poznal možnosti svojho kraja i ceny, no jeho odpoveď Ježiša neuspokojuje. Ukazuje síce Filipovo triezve prepočítanie najlacnejšej alternatívy, ale zároveň aj bezmocnosť zoči-voči takej úlohe. Nasýtiť také veľké množstvo ľudí jednoducho nebolo možné. Najbližšie dediny pravdepodobne ani nemali k dispozícii dostatočné množstvo chleba pre taký zástup a Ježišovi učeníci nemali toľko peňazí.

Ondrej, na rozdiel od Filipa, nepočíta náklady a nehľadá riešenia mimo spoločenstva Ježišových nasledovníkov. Vie, že je medzi nimi chlapec s piatimi chlebmi a dvoma rybami. Je mu jasné, že pre toľkých hladných je to málo. Nemá síce riešenie, ale neváha aj o tom mále povedať Ježišovi a dať to k dispozícii pre dobro celku.

Ostatné je už na Ježišovi, ktorý prostredníctvom svojich učeníkov dvomi rybami a piatimi chlebmi kráľovsky nasycuje veľké množstvo ľudí, s

prebytkom dvanástich košov nalámaného chleba. Keď sa neskôr Ježiš opýta svojich učeníkov: „*Aj vy chcete odísť?*“, apoštol Peter, vedomý si toho všetkého, vyznáva: „*Pane, a ku komu by sme išli? Ty máš slová večného života.*“ Toto boli schopní učeníci vyznať na základe skúsenosti obsluhujúcich na svadbe v Káne, kedy na Ježišovo slovo naplnili nádoby vodou a na stoly už priniesli kvalitné víno. Toto boli schopní vyznať aj vďaka skúsenosti pri rozmnožení chleba, kedy rukami Ondreja podali Ježišovi na jeho slovo ľudské „málo“, aby poslušne z jeho rúk odovzdali usadeným zástupom božské „dost“ a tešili sa - opäť na Ježišovo slovo - z toho, čo sa ešte zvýšilo. Apoštol Ondrej je učeník, ktorý zažil obidve znamenia a uveril v silu Ježišovho slova.

Pane Ježišu, nech je apoštol Ondrej pre nás vzorom v poslušnosti k Tvojmu slovu a povzbudením v hľadaní Tvojich riešení problémov v našich spoločenských.

LITÁNIE, MODLITBA PÁNA, MODLITBA K SV. ONDREJOVI A ZÁVER

- ako v prvý deň

5. DEŇ:

SPOLU S CHLEBOM SA VLOŽIŤ DO JEŽIŠOVÝCH RÚK

ÚVOD

- ako v prvý deň

ČÍTANIE BOŽIEHO SLOVA

Ježiš povedal: „Usaďte ľudí!“ Na tom mieste bolo mnoho trávy. A mužov si tam posadalo okolo päťtisíc. Tu Ježiš vzal chleby, vzdával vd'aky a rozdával sediacim; podobne aj z rýb, koľko chceli. Keď sa nasýtili, povedal svojim učeníkom: „Pozbierajte zvyšné odrobiny, aby nič nevyšlo nazmar!“ Pozbierali teda a odrobinami z piatich jačmenných chlebov, ktoré zostali po tých, čo jedli, naplnili dvanásť košov.

(Jn 6, 10-13)

ÚVAHA

Ježiš sa neponáhľá a nechce sa rýchlo zbaviť zástupu, nikoho z tých, čo tam boli. Má pre každého čas a každý je pre neho hosť. Hoci sa hostina odohráva iba na trávniku na hore, je to veľkolepá slávnosť, pretože kde sa zjaví Ježiš, tam prichádza

hojnosť. Táto hojnosť, ktorá prichádza od Ježiša, je podstatnou charakteristikou skutočnej hostiny. Ona nezávisí od miesta, od paláca, ale je vždy na mieste, kde je Ježiš.

Byť Ježišovým priateľom, okrem iného, znamená mať čas pre iného človeka; tak, ako ho má Ježiš. Ľudia okolo Ježiša a učeníkov nemajú byť vystresovaní, ale pohodlne usadení a dostatočne nasýtení.

Ježiš následne berie chlieb a ryby. Prijíma bežný ľudský pokrm z rúk učeníkov, dotýka sa ho a tak si ho istým spôsobom privlastňuje. Nenecháva si ho však pre seba, ale podáva ho zástupu už ako jeho vlastný pokrm. Tieto chleby zrejme prešli mnohými rukami. Rukami, ktoré ich upiekli; rukami, ktoré ich predali; rukami, ktoré ich kúpili; rukami, ktoré ich priniesli na horu. Najdôležitejšie je, že teraz prechádzajú Ježišovými rukami. Tým sa úplne menia. Už to nie je len ľudský, ale Boží pokrm. Dôležité miesto tu zohráva iniciatíva apoštola Ondreja. Evanjelista Ján naznačuje premenu, ktorú voláme eucharistická. Obyčajný chlieb sa stáva neobyčajným chlebom, lebo prejde kňazovými, a teda Ježišovými rukami a je podávaný ďalej ako Ježišovo telo na utíšenie najhlbšieho hladu, ktorý je v človeku; hladu po živom Bohu.

Zvyšné kúsky chleba sú jasným dôkazom toho, že Ježišova štedrosť presahuje schopnosť človeka prijímať. Ježiš dáva oveľa viac, ako si to ktokoľvek dokáže predstaviť a ako to dokáže ktokoľvek prijať. No tieto kúsky nie sú určené do odpadu, lebo naďalej patria Ježišovi, z ktorého rúk vyšli. Ježiš má zámer v budúcnosti ich použiť. Jeho dary sa netratia. Obrovské množstvo ľudí sa práve nasýtilo a ešte početnejší zástup ľudstva musí byť v budúcnosti nasýtený Ježišovým chlebom. Zvyšné kúsky Ježišovho chleba zozbierajú učeníci. Chlieb sa dostáva do ich rúk a stane sa pokladnicou na nasýtenie ďalších početných zástupov, pretože Ježiš poputuje na ďalšie hory a príde k nemu ďalšie vyhľadované zástupy, ktoré on chce nasýtiť svojím chlebom. Kúsky Ježišovho chleba Cirkev starostlivo zbiera, aby ako hostiteľka mohla ľudí naďalej pohodlne usádzať na akomkoľvek mieste a v ich slabosti ich sýtiť.

Pane Ježišu, privádzaj aj dnes všetkých hladných po Tebe k oltárnym výšinám, kde sa aj dnes uskutočňuje eucharistická premena chleba, aby nastala eucharistická premena nášho života.

**LITÁNIE, MODLITBA PÁNA, MODLITBA K SV.
ONDREJOVI A ZÁVER**

- ako v prvý deň

6. DEŇ:

SPOLU S ONDREJOM SA STAŤ PRÍBYTKOM ŽIVÉHO BOHA

ÚVOD

- ako v prvý deň

ČÍTANIE BOŽIEHO SLOVA

Na druhý deň Ján stál s dvoma zo svojich učeníkov. Keď videl Ježiša ísť okolo, povedal: „Hľa, Boží Baránok.“ Tí dvaja učeníci počuli, čo hovorí, a išli za Ježišom. Ježiš sa obrátil a keď videl, že idú za ním, opýtal sa ich: „Čo hľadáte?“ Oni mu povedali: „Rabbi - čo v preklade znamená: Učiteľ - kde bývaš?“ Odpovedal im: „Pod’te a uvidíte!“ Šli teda, videli, kde býva, a zostali v ten deň u neho. Boli asi štyri hodiny popoludní. Jeden z tých dvoch, čo to počuli od Jána a nasledovali Ježiša, bol Ondrej, brat Šimona Petra.

(Jn 1, 35-40)

ÚVAHA

Príbeh o povolání prvých učeníkov v Jánovom evanjeliu začína ničím nerušeným stáťím Jána. Ján stojí v spoločnosti svojich dvoch učeníkov. Ján je

nehybný, lebo jeho úloha končí. Stojí, lebo niekto iný sa začína hýbať. Stojí, lebo sa musí umenšovať, zatiaľ čo iný začína rásť. Stojí, lebo prichádza Ježiš.

Na výzvu Jána Krstiteľa sa prví dvaja učeníci vydávajú na cestu za Ježišom. Nevedia kam idú, nevedia na ako dlho, nevedia ako ďaleko, ale začínajú nasledovať Ježiša, ktorého Ján identifikoval ako Božieho Baránka. Ján bol čistý hlas. Učeníci ho počúvajú, zanechávajú hlas a idú za Slovom.

Ježiš sa k nim obracia tvárou. To je prvá vec, ktorú Ježiš v Jánovom evanjeliu robí: obracia sa k učeníkom. Obracia sa k ľudstvu. Obracia sa ku mne. Obracia sa a prihovára sa. Je Boh, ktorý oslovuje. Apeluje na učeníkov ako na hľadajúcich. Títo dvaja učeníci sa nezaujímajú o Ježišove plány a očakávania. Nechcú, aby im predpovedal ich budúcnosť. Nechcú vedieť, kam ich povedie. Chcú vedieť, kde býva. Túžia poznať miesto poznačené jeho prítomnosťou. Zaujíma ich Ježiš, nič iné. Chcú vedieť, kde prebýva, aby mohli vstúpiť do vzťahu s ním. Chcú vedieť, kde ho môžu nájsť.

Ježišova odpoveď nie je jednoznačná, nakoľko neudáva presnú lokalitu jeho pobytu. Jeho odpoveď však obsahuje jasné pozvanie a prísľub. V prvom rade učeníci majú ísť, pokračovať na ceste, na ktorú sa

vydali. Nemajú sa dať znechutiť alebo odradiť. Potom uvidia miesto, kde býva. Oni nasledujú Ježišovo pozvanie a Ježiš plní svoj sľub. Ba túžba učeníkov je prekonaná, pretože nielen vidia, ale zostávajú u Ježiša. Ježiš im dáva viac ako dúfali. Nielenže vidia, kde býva, ale prebývajú v ten deň u neho.

Evanjelista neidentifikuje miesto Ježišovho bývania. Namiesto toho konečne prezrádza identitu jedného z učeníkov. Ich identita, ich mená, ich vzťah s Ježišom, je miestom, kde prebýva živý Boh. Ondrej je jedným z nich. Ondrej prijal svedectvo Jána. Išiel, videl, kde Ježiš býva, zostal s Ježišom a jeho život sa stal príbytkom živého Boha.

Pane Ježišu, pomôž nám byť citlivými na hlas Cirkvi, ktorý poukazuje na Tvoju prítomnosť. Pomôž nám v odvahe nasledovať Ťa vytrvalo a oddane, aby sa náš život stal prebývaním s Tebou.

**LITÁNIE, MODLITBA PÁNA, MODLITBA K SV.
ONDREJOVI A ZÁVER**

- ako v prvý deň

7. DEŇ:

BYŤ V CIRKVI POSTAVENEJ NA DVANÁSTICH

ÚVOD

- ako v prvý deň

ČÍTANIE BOŽIEHO SLOVA

A toto sú mená dvanástich apoštolov: prvý Šimon, zvaný Peter, a jeho brat Ondrej ...

(Mt 10, 2)

ÚVAHA

Apoštoli sú reprezentanti novosti dejín, ktorá pramení z novosti aktivity samotného Boha. Predtým, ako sú dvanásti vyslaní šíriť radostnú zvesť o Ježišovi Kristovi, sú vystrojení jeho mocou, bez ktorej by boli neschopní dotýkať sa srdca človeka. Boh v nich a prostredníctvom nich koná svoje dielo.

Kniha Exodus je predstavovaná aj ako *Evanjelium Starého zákona*, pretože ohlasuje „dobrú zvesť“ o spásnom Božom zásahu v prospech trpiaceho ľudu (porov. Ex 4, 31). Začína tými istými slovami ako aj táto časť Matúšovho evanjelia: *a toto sú mená*. Počet „dvanásť“ odkazuje na súvislosť s dvanástimi

kmeňmi Izraela. Tým sa chce vyjadriť symbolické obnovenie celého Izraela, ktorého miesto v dejinách spásy zaujíma Cirkev. Ona je novým Izraelom, vybudovanom na *dvanástich*.

Boh vždy hľadal a neustále hľadá ruky, ktoré by použil, ako to povedal ústami proroka Izaiáša: „*Koho mám poslať, kto nám pôjde?*“ (Iz 6, 8). Ježiš hľadá v zástupe tých, ktorí chcú plniť jeho vôľu. Ježiš povoláva, nenúti, ponúka a pozýva. Nehľadá regrútov, ale dobrovoľníkov.

Dvanásti boli normálni ľudia bez bohatstva, bez vzdelania, bez sociálneho postavenia; vybratí spomedzi všedných ľudí, ktorí robili obyčajné veci. Ježiš nehľadal výnimočných ľudí, ale obyčajných, aby robili bežné veci výnimočným spôsobom. Ježiš si *dvanástich* nevyvolil pre to, kým boli, ale pre možnosť stať sa vplyvom jeho moci a lásky takými, akými sa mohli a mali stať a pomáhať k tomu aj iným.

Títo jednoduchí muži bez špeciálnej prípravy, no zjednotení v prijatí Ježišovho poslania a jeho moci, sa stali základnými kameňmi, na ktorých je vybudovaná Cirkev. Na konci Svätého Písma v knihe Zjavenia apoštola Jána čítame, že dvanásť základných kameňov svätého mesta je označených ich menami (Zjv 21, 14).

Pane Ježišu, pomôž nám položiť naše mená a životy na tieto základné kamene, medzi ktorými je aj náš patrón Ondrej, aby rástla Božia stavba Cirkvi v Ježišovej moci a v jeho láske aj v súčasnosti.

**LITÁNIE, MODLITBA PÁNA, MODLITBA K SV.
ONDREJOVI A ZÁVER**

- ako v prvý deň

8. DEŇ:
BYŤ V ŠKOLE EVANJELIZÁCIE
APOŠTOLA ONDREJA

ÚVOD

- ako v prvý deň

ČÍTANIE BOŽIEHO SLOVA

Niektorí z tých, čo sa cez sviatky prišli klaňať Bohu, boli Gréci. Pristúpili k Filipovi, ktorý bol z galilejskej Betsaidy, a prosili ho: „Pane, chceli by sme vidieť Ježiša.“ Filip šiel a povedal to Ondrejovi. Ondrej a Filip to išli povedať Ježišovi.

(Jn 12, 20-22)

ÚVAHA

Opisovaná udalosť sa odohráva v Jeruzaleme počas sviatkov Veľkej noci, tesne pred Ježišovou smrťou. S mnohými pútnikmi prichádza do Jeruzalema aj sám Ježiš, ktorého vítajú nadšené zástupy. Medzi týmito zástupmi sa nachádza aj skupina cudzincov, ktorú Ján označuje slovom „Gréci“. Išlo o pohanov s veľkými sympatiami so židovským náboženstvom. Ján nespomína ich

presnejší pôvod, iba udáva cieľ ich putovania: prišli do centra židovstva pokloniť sa Bohu. Predstavujú cudzincov, čiže iné ovce z iného ovčince, o ktorých hovoril Ježiš vo svojej reči o dobrom pastierovi. Títo Gréci sú teda dôkazom jeho predpovedí, ako aj toho, čoho sa tak veľmi obávali farizeji: Božia láska sa v Ježišovi chce rozliahť na celý svet.

Gréci pristupujú k Filipovi ako ku kontaktnej osobe medzi nimi a Ježišom. Vyberajú si človeka, ktorý je blízky im aj Ježišovi. Svoju túžbu vyjadrujú stručne: „Chceli by sme vidieť Ježiša“. Priblíženie sa k Ježišovi sa teda deje prostredníctvom osoby, ktorá je blízka Ježišovi a ktorej je aj blízka kultúra ľudí, ktorí sa chcú priblížiť k Ježišovi.

Túžba vyjadrená slovami: „Chceli by sme vidieť Ježiša“, sa celkom iste nedá limitovať iba na obyčajnú ľudskú zvedavosť. Tieto slová píše apoštol Ján: ten istý apoštol a evanjelista, ktorý pri opise udalosti Ježišovho zmŕtvychvstania, konkrétne toho, ako spolu s apoštolom Petrom utekali k prázdnemu hrobu, na adresu seba samého použije slová: *I videl a uveril*. Táto túžba vidieť Ježiša sa teda u Jána spája s vierou, s poznaním Ježiša a s jeho prijatím ako Božieho Syna, Spasiteľa. Táto pozitívna túžba v srdci pohanských Grékov je súčasne rozozvučaním slov

Jánovho prológu, v ktorom hovorí o neprijatí vlastnými a prijatí cudzími, ktorými sa tým stávajú Božími deťmi.

Filip napriek tomu, že je osobou blízkou Ježišovi i kultúre týchto Grékov, neprivádza ich hneď k Ježišovi, ani Ježiša ku Grékom, ale konzultuje prosbu Grékov s Ondrejom. Tým prezrádza, že uznáva istú autoritu, ktorá spočíva v rešpektovaní skúseností prežívania s Pánom. Ondrej sa totiž stal Ježišovým apoštolom pred ním a pred Petrom. Títo apoštoli teda predstavujú prirodzený poriadok, spočívajúci v poznaní kultúry Grékov a zároveň aj poriadok Cirkvi, spočívajúci v zodpovednosti a službe. Nie sú prekážkou na tejto ceste Grékov k Ježišovi, ale naopak: sú istým druhom premostenia, spájania a privádzania k nemu.

Ondrej stále niekoho privádza k Ježišovi. Najprv privádza k Ježišovi svojho brata Petra, potom chlapca s piatimi chlebmi a dvoma rybami. Priviedol k Ježišovi aj Grékov. Nehovorí veľa, nechce všetko vyriešiť, nezasahuje všade. Privedie človeka k Ježišovi a nechá ho pri ňom. Je si totiž veľmi dobre vedomý toho, že o ostatné sa postará sám Ježiš. Keďže jeho úloha premostenia tu, pri Ježišovi, končí, nenápadne

sa vytráca zo scény, aby sa ten most nestal prekážkou.

Pane Ježišu, pomôž nám, aby sme boli vnímavými žiakmi v tejto škole evanjelizácie apoštola Ondreja.

**LITÁNIE, MODLITBA PÁNA, MODLITBA K SV.
ONDREJOVI A ZÁVER**

- ako v prvý deň

9. DEŇ:

SPOLU S ONDREJOM BYŤ SVEDKOM AŽ PO SMRŤ

ÚVOD

- ako v prvý deň

ČÍTANIE BOŽIEHO SLOVA

„Budete mi svedkami . . .”

(Sk 1, 8)

ÚVAHA

Jednou z najčastejších tém Biblie je téma svedectva. O svedkoch a o potrebe svedčiť sa v nej hovorí často. Úloha biblických svedkov spočíva v aktívnom a odvážnom ohlasovaní toho, čo videli, počuli a zažili. V evanjeliách sa najčastejšie hovorí o svedkoch Ježišovho vzkriesenia: „Vy ste svedkami týchto udalostí.” (Lk 24, 48). Počas prebývania Božieho Syna na tejto zemi totiž Kristus nepotreboval svedkov; on sám bol svedkom a ľudia mohli prísť do priameho kontaktu s ním. Situácia sa však mení po vzkriesení a návrate k Otcovi. A tak je týmto pojmom naplnená predovšetkým kniha Skutkov apoštolov.

Zvláštnou kategóriou svedectva je svedectvo života, a teda i svedectvo smrti, ktoré znamená potvrdenie nejakej pravdy nie rečou, ale skutkom. Takýmto osobným svedectvom sa prehlasuje, že život zbavený lásky, ktorej nás učil Kristus, znamená umrieť pred Bohom. A naopak, je prejavom silnej viery, že fyzická smrť nemôže zničiť to, čo žije v Bohu a s Bohom.

Medzi svedkov, ktorí dosvedčili svoju vieru životom i smrťou, patril aj apoštol Ondrej, ktorý podľa tradície ohlasoval pravdu o Kristovi v Grécku a vrcholne ju dosvedčil, keď podstúpil umučenie a smrť na kríži v Patrase.

Smrť je dôležitým okamihom každého ľudského života, v ktorom sa skončí nielen naše pozemské putovanie, ale skončí sa aj možnosť svedčiť o Kristovi. Svedčiť o Kristovi môžeme len do smrti, teda životom pred ňou i samotnou smrťou, ktorú môže pojať Kristova smrť, aby sa potom v našom bytí zjavil aj večný Boží život.

Svedčiť o Kristovi znamená prijať ho do svojho života, aby žil v nás; aby cez nás pôsobil; aby v nás napokon umieral a vstal z mŕtvych.

Pane Ježišu, ponúkame Ti svoje životy so všetkým, čo máme a čím sme, aby sa stali tak ako v prípade

nášho nebeského patróna, svätého apoštola Ondreja, miestom Tvojho zjavenia tu, na zemi. Nech je každá chvíľa nášho nestáleho života svedectvom o Tebe, ktorý si ten istý včera, dnes a naveky.

**LITÁNIE, MODLITBA PÁNA, MODLITBA K SV.
ONDREJOVI A ZÁVER**

- ako v prvý deň

**Vydala Košická arcidiecéza pri príležitosti
ukončenia Roku sv. Ondreja**

Vytlačila XXXXXX